

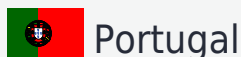
[Avaleht](#) > ... > [Perekonnaasjad Ja Pärimine](#) > [Pärimine](#) > [Asjaõiguste Kohandamine](#) > Portugal

Asjaõiguste kohandamine

Sisu koostaja:

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

1 Millised asjaõigused võivad tekkida, kui päritakse selle liikmesriigi õiguse alusel?

Esiteks tuleb märkida, et asjaõigus võib olla kasutusõigus (*direitos reais de gozo*) või pandiõigus (*direitos reais de garantia*).

Teiseks hõlmab doktriin lisaks materiaalseid esemeid käsitlevale asjaõigusele ka immateriaalse varaga seotud asjaõigust.

Lisaks on Portugali õiguses sätestatud *numerus clausus*'e põhimõte ehk asjaõiguste ammendav laad (tsiviilseadustiku (*Código Civil*) artikkel 1306).

ÕIGUSED, MIS VÕIVAD KUULUDA PÄRIMISELE

Pärida saab õigusi, mis ei lõpe nende õiguste omaja surmaga.

Portugali tsiviilseadustiku artiklis 2025 on osutatud õigustele, mida saab pärida. Pärida ei saa õigussuhteid, mis lõpevad pärast õigussuhte poole surma, tulenevalt nende iseloomust või seaduse alusel; ka loovutatavad õigused võivad õiguste omaja surma korral lõppeda, kui õiguste omaja on sellise korralduse teinud.

Näiteks kasutusvaldus (*usufruto*) ning kasutusõigus (*direito real de uso e habitação*) on asjaõigused, mis seaduse alusel lõpevad nende omaja surma korral (tsiviilseadustiku artikli 1476 lõike 1 punkt a ning artikkel 1485).

Tsiviilseadustiku kehtiva versiooni leiab portugali keeles [siit](#).

Kui jätta välja kasutusvaldus (tsiviilseadustiku artikkel 1443), kasutusõigus (tsiviilseadustiku artikkel 1485), tsiviilseadustiku artiklis 2025 sätestatud olukordadega seotud asjaõigused või muud juhtumid, mis on konkreetselt sätestatud muudes õigusnormides, võivad ülejäänud asjaõigused üldjuhul kuuluda pärimisele.

Teatavate õiguste pärimisele on seatud piirangud, näiteks asjaõigusi, mis on seotud deklareeritud relvadega, saab pärida üksnes teatavatel relvi ja laskemoona käsitleva õigusraamistiku (*Regime Jurídico das Armas e Munições*) artiklis 37 loetletud tingimustel, st riikliku julgeolekupolitsei (*Polícia de Segurança Pública – PSP*) peadirektori loal.

Relvi ja laskemoona käsitleva õigusraamistiku, mis kiideti heaks 23. veebruari 2006. aasta seadusega nr 5/2006, leiab portugali keeles [siit](#).

KASUTUSÕIGUSED

Seadusega on ette nähtud järgmised kasutusõigused (tsiviilseadustiku artiklid 1302–1575 ning osajalist kasutamist käsitlev õigusraamistik (*Regime Jurídico da Habitação Periódica*), link allpool):

- omandiõigus (*direito de propriedade*) – tsiviilseadustiku artikkel 1302,

- ühisomand (*compropriedade*) – tsiviilseadustiku artikkel 1403,
- korteriomand (*propriedade horizontal*) – tsiviilseadustiku artikkel 1414,
- kasutusvaldus (*usufruto*) – tsiviilseadustiku artikkel 1439,
- kasutusõigus (*direito real de uso e habitação*) – tsiviilseadustiku artikkel 1484,
- osajalise kasutamise asjaõigused (*direito real de habitação periódica*),
- hoonestusõigus (*direito de superfície*) – tsiviilseadustiku artikkel 1524,
- servituudid (*servidões prediais*) – tsiviilseadustiku artikkel 1543.

Osaajalist kasutamist käsitleva õigusraamistiku, mis kiideti heaks 5. augusti 1993. aasta dekreetseadusega nr 275/93, leiab portugali keeles [siit](#).

TAGATISTEGA SEOTUD ASJAÕIGUSED

Tsiviilseadustikus on ette nähtud järgmised tagatistega seotud asjaõigused:

- renditulu suunamine hüpoteegi katteks (*consignação de rendimentos*) – artikkel 656,
- tagatis (*penhor*) – artikkel 666,
- hüpoteek (*hipoteca*) – artikkel 686,
- kinnisvaraga seotud eesõigus (*privilégios imobiliários*) – artiklid 743 ja 744,
- pandiõigus (*direito de retenção*) – artiklid 754 ja 755.

MATERIAALSE VARAGA SEOTUD ASJAÕIGUSED

Tsiviilseadustiku artiklis 1302 on sätestatud, et selle seadustikuga reguleeritavat omandiõigust saab kohaldada üksnes materiaalsete vallas- või kinnisasjade (sh vee) suhtes.

IMMATERIAALSE VARAGA SEOTUD ASJAÕIGUSED

Tsiviilseadustiku artiklis 1303 on osutatud intellektuaalomandile, mida omakorda reguleerib tööstusomandi seadustik (*Código da Propriedade Industrial*). Doktriini raames on ette nähtud, et intellektuaalomandi mõiste hõlmab autoriõigust ja seonduvaid õigusi ning tööstusomandit. Portugali õiguses on säilitatud need kaks mõistet: intellektuaalomand (tsiviilseadustikus) ja tööstusomand (tööstusomandi seadustikus, mis on avaldatud 10. detsembri 2018. aasta dekreetseaduse nr 110/2018 lisas).

Tööstusomandi seadustiku artikli 2 kohaselt kuuluvad tööstusomandi alla kalandus, põllumajandus, metsandus, põllumajandusloomad ja kaevandustööstus, tööstus ja kaubandus ning ka kõik looduslikud või toodetud tooted ja teenused.

Doktriin ei ole ühtne küsimuses, kas riigisiseses õiguses aktsepteeritakse omandiõigust ja muid asjaõigusi immateriaalse vara suhtes, näiteks õigust äriettevõttele või intellektuaalomandile. Seda küsimust tõlgendavad kohtud.

Tööstusomandi seadustik reguleerib õigusi patentidele, kasulikele mudelitele, pooljuhttoodetele, disainilahendustele, kaubamärkidele, hüvedele, logodele, päritolunimetustele ja geograafilistele tähistele ning nende muutmist ja üleandmist.

Patentidest ja kasulikest mudelitest tulenevad õigused ning pooljuhttoodete topoloogia, disainilahendused ja kaubamärgid, samuti muud eristatavad kaubatähised võidakse anda pandiks (tööstusomandi seadustiku artikkel 6).

Tööstusomandi seadustiku kehtiva versiooni leiab portugali keeles [siit](#).

Äriühingute puhul reguleerib märkimisväärsete osaluste õiguste pärimist ühe osaniku surma tõttu ja sellekohaseid nõudeid äriseadustik (*Código das Sociedades Comerciais*), täpsemalt selle järgmised artiklid:

- artikkel 184 seoses pärimisega täisühingu liikme surma tõttu;
- artiklid 198, 225 ja 252 seoses pärimisega osaühingu liikme surma tõttu;
- artiklid 469 ja 475 seoses pärimisega usaldusühingu liikme surma tõttu.

Äriseadustiku kehtiva versiooni leiab portugali keeles [siit](#).

2 Kas need asjaõigused kantakse vallas- või kinnisasjaõiguste registrisse? Kas registrisse kandmine on kohustuslik? Millistesse registritesse need kantakse? Millised on registrisse kandmise nõudmised ja menetlus?

Jah, reeglina on nende õiguste kohta tehtud kanne registrisse, nagu allpool selgitatud.

KINNISTUSAMETID

Kinnistusametites (*Conservatórias do Registo Predial*) dokumenteeritakse hoonete õigusliku seisundiga seotud toimingud, sealhulgas seoses järgmiste asjaõigustega (kinnistusregistri seadustiku (*Código de Registo Predial*) artiklid 1 ja 2):

- õigustoimingud, mis on aluseks omandiõiguse, kasutusvalduse õiguse, kasutusõiguse, hoonestusõiguse või servituutide seadmise õiguse kehtestamiseks, tunnustamiseks, omandamiseks või muutmiseks;
- õigustoimingud, mis annavad õiguse korteriomandi kehtestamiseks või muutmiseks ning õigused osaaajaliseks kasutamiseks;
- maa jagamisest ning ühise omandiõiguse struktuuri muutmisest ja jagamisest tulenevad muutused maa omandiõiguses ning vastavad muudatused;
- üleandmise või koormatise pakkumine, eelislepingud ja testamendiga tehtud eeliskorraldused, kui need on jõustunud, ning samuti neist toimingutest tulenev lepinguline staatus;
- vara loovutamine võlausaldajatele;
- hüpoteek, selle loovutamine või muutmine, vastava kande järjekoha määramine ja renditulu suunamine hüpoteegi katteks;
- hüpoteegi või selle katteks suunatud rendiga tagatud nõuete üleandmine, kui tehing hõlmab tagatise ülekandmist;
- enam kui kuue aasta pikkune rent ja selle üleandmine või edasirentimine, välja arvatud seoses rendisuhte alusel kasutatava põllumajandusmaaga;
- selliste krediidinõuete pantimine, mis on tagatud hüpoteegiga või selle katteks suunatud rendiga, ning mis tahes muud toimingud või korraldused, mis mõjutavad neid nõudeid;
- mis tahes muud omandiõiguse piirangud, mille puhul on seadusest tulenev kohustus teha registrisse kanne;
- õigustoimingud, millest tuleneb registrisse kantud õiguste, koormatiste või registreeritud reaalkoormatiste lõppemine.

Eespool osutatud toimingute dokumenteerimine on kohustuslik, välja arvatud kinnistusregistri seadustiku artiklis 8-A loetletud erandid.

Vastavalt tsiviilseadustiku artiklile 687 tuleb hüpoteek registreerida või vastasel juhul seda seoses pooltega ei tunnustata.

Maa registreerimise tingimused on täpsustatud järgmistes kinnistusregistri seadustiku õigussätetes:

- objektid, mille suhtes kehtib registreerimiskohustus, tähtjad ja kinnisvaraomandi õiguste kehtivus on sätestatud artiklites 8-B, 8-C, 8-D ja 9;
- eelregistreerimine, kande jätkuv kehtivus – eelkõige õigusjärgluse põhimõtte ning vabastus osturegistris eelregistreerimisest jagamise/pärimise alusel – on sätestatud artiklites 34 ja 35;
- artiklites 36–39 on sätestatud õigus taotleda registreerimist ning võimalus olla esindatud;
- registreerimistaotluse esitamise vorm ja viisid – eelkõige õigus registreerida elektrooniliselt – on sätestatud artiklites 41–42-A;
- dokumendid, mis tuleb esitada, on sätestatud artiklites 43–46.

Kinnistusregistri seadustiku kehtiva versiooni leiab portugali keeles [siit](#).

Lisateavet kinnistus-, äri- ja mootorsõidukiregistris taotluste kohta, näiteks selle kohta, kuidas taotlust saata, ning nõuete ja teenuste kohta saab aadressil <https://justica.gov.pt/>.

ÄRIREGISTRIBÜROOD

Aktid füüsilisest isikust ettevõtjate, äriühingute, äriühingu vormis asutatud tsiviilõiguslike ühingute ja piiratud vastutusega üksikettevõtjate õigusliku seisundi kohta teabe avaldamiseks registreeritakse äriregistri büroodes (*Conservatórias do Registo Comercial*). Äriregistri büroodes registreeritakse ka teatavad ühistute, avalike ettevõtjate, ettevõtjate täiendavate gruppide ja Euroopa majandushuviühingute õigusliku seisundiga seotud aktid (äriregistri seadustiku (*Código do Registo Comercial*) artikkel 1).

Äriregistri büroodes tuleb registreerida äriregistri seadustiku artiklis 15 sätestatud aktid.

Äriregistris registreerimise tingimused on täpsustatud äriregistri seadustiku artiklites 28–53.

Vastavalt äriregistri seadustiku artikli 32 lõigetele 1 ja 2

- saab registreerida üksnes toimingud, mida kinnitatakse neid õiguslikult põhjendavate dokumentidega;
- saab võõrkeeles kirjutatud dokumente aktsepteerida üksnes juhul, kui need on tõlgitud, välja arvatud juhul, kui nendes osutatud toimingud kuuluvad registreerimisele kirjalike allikate põhjal, mis on kirjutatud inglise, prantsuse või hispaania keeles, ning pädev ametnik valdab seda keelt.

Mis puudutab maksukohustusi, siis äriregistri seadustiku artikli 51 lõike 1 kohaselt ei tohi ühtegi õigustoimingut, mille suhtes kohaldatakse fiskaalse olemusega tasusid, lõplikult registreerida enne maksukohustuste täitmist või tagamist.

Äriregistri seadustiku kehtiva versiooni leiab portugali keeles [siit](#).

VÄÄRTPABERITE REGISTREERIMINE

Väärtpaberitena saab muude seaduse kohaselt väärtpaberiteks kvalifitseeruvate hulgas käsitada järgmisi:

- aktsiad ja osad;
- võlakirjad;
- kapitaliväärtpaberid;
- ühisinvesteeringu ettevõtjate osakud;
- eelmistes lõigetes osutatud asjakohased tagatisena saadud väärtpaberid, eeldusel et tagatis katab kogu emissiooni või seeriaid või see antakse emissiooni toimumise ajal;
- autonoomsed tagatised;
- muid ühesuguseid õiguslikke olukordi esindavad dokumendid, tingimusel et neid saab turule üle kanda.

(Portugali väärtpaberiseadustiku (*Código dos Valores Mobiliários*) artikkel 1)

Väärtpaberid on registreeritud vormis (Portugali väärtpaberiseadustiku artikkel 52).

Väärtpaberite omandamine ning ka kasutusvalduse, pandi või muude väärtpabereid koormavate õiguslike olukordade kehtestamine, muutmine või kustutamine registreeritakse (reeglina teeb seda emiteeriv üksus või juhtorgan) ja need võivad kuuluda pärimisele.

Väärtpaberite registreerimine, registreerivad organid, registreerimisnõuded, registreerimise mõju õiguste kehtestamisele, üleandmisele ja kasutamisele ning selliste õiguste pärimisele on erinevad, olenevalt eespool osutatud väärtpaberikategooriatest.

Seda küsimust reguleerib Portugali väärtpaberiseadustik, mis on heaks kiidetud 13. novembri 1999. aasta dekreetseadusega nr 486/99 ja mille kehtiva versiooni leiab portugali keeles [siit](#).

MOOTORSÕIDUKITE REGISTRID

Mootorsõidukite ja nende haagiste õigusliku seisundiga seotud toimingud dokumenteeritakse mootorsõidukite registris (*Conservatórias do Registo Automóvel*).

Registreerimise seisukohalt käsitatakse sõidukitena liiklusseadustiku (*Código da Estrada*) kohaselt registreerimisele kuuluvaid mootorsõidukeid ja nende haagiseid.

Liiklusseadustiku artiklis 117 on sätestatud, milliste sõidukite ja haagiste registreerimine on kohustuslik. 3. mai 1994. aasta dekreetseadusega nr 114/94 heaks kiidetud liiklusseadustiku kehtiva versiooni leiab portugali keeles

siit.

Mootorsõidukite registreerimise seadustiku (*Código de Registo Automóvel*) artiklis 5 on loetletud olukorrad, kus registreerimine on kohustuslik.

Mootorsõidukeid ei saa pantida (mootorsõidukite registreerimise seadustiku artikkel 8).

Mootorsõidukite registreerimise suhtes kohaldatavate nõuetega saab tutvuda [siin](#).

Mootorsõidukite registreerimist reguleerib 12. veebruari 1975. aasta dekreetseadus nr 54/75, mille leiab [siit](#).

Asjakohane on ka mootorsõidukite registreerimist käsitlev määrus (*Regulamento do Registo de Automóveis*), mida reguleerib 12. veebruari 1975. aasta dekreetseadus nr 55/75, mille leiab [siit](#).

RIIKLIK ÕHUSÕIDUKIREGISTER

Õhusõiduk või autonoomne varustus (mootor, rootor, propeller jne) tuleb registreerida riiklikus õhusõidukiregistris (*Registo Aeronáutico Nacional*).

Registreerimistaotlus esitatakse vastaval vormil koos järgmiste dokumentidega:

1. ostu-müügileping või muu müüki tõendav dokument (*documento comprovativo da venda*);
2. eelmise registreerimisriigi õhusõidukiregistris registrist kustutamise tõend või tõend registrisse mittekuulumise kohta;
3. tollivormistust tõendav dokument, juhul kui õhusõiduk imporditi ELi-välisest riigist;
4. kaks fotot õhusõidukist, üks eest- ja teine kõrvaltvaates, värviliste riigi- ja registreerimistunnustega, formaadis 9x12, raamita ja neutraalsetes värvides.

Välisriigis välja antud dokument peab olema varustatud asjaomaste isikute allkirjadega, mis on notariaalselt tõestatud ja legaliseeritud, ning apostilliga vastavalt 24. juuni 1968. aasta dekreetseadusega nr 48450 ratifitseeritud Haagi 5. oktoobri 1961. aasta välisriigi avalike dokumentide legaliseerimise nõude tühistamise konventsiooni artiklitele 3 ja 4 või selle peab olema notariaalselt tõestanud ja legaliseerinud Portugali diplomaat või konsulaarametnik selles riigis.

Dokumentidel, mille on Portugalis välja andnud juriidiline isik, peavad olema seaduslikult tunnustatud õiguslike esindajate allkirjad ja sõnad „nõuetekohaselt volitatud oma pädevuste kasutamisel“.

Lisateave on kättesaadav [riikliku tsiviillennundusameti](#) (*Autoridade Nacional de Aviação Civil*) veebisaidil.

LAEVAREGISTER

Laevade registreerimist reguleerib 31. juuli 1972. aasta dekreetseadus nr 265/72 (sadamavaldajate üldmäärus – *Regulamento Geral das Capitánias*), mille leiab [siit](#).

Kohaldatakse ka 28. märtsi 1989. aasta dekreetseadust nr 96/89, millega asutati Madeira rahvusvaheline laevaregister (*Registo Internacional de Navios da Madeira*), ja [ministri 23. augusti 1989. aasta rakendusmäärust nr 715/89](#) (*Portaria n.º 715/89, de 23 agosto*), mis reguleerib selle teatavaid aspekte.

Märkus. 28. märtsi 1989. aasta dekreetseadus nr 96/89 on uuesti avaldatud 27. augusti 2020. aasta seaduse nr 56/2020 lisana. Selle kehtiva sõnastusega saab tutvuda [siin](#).

Selle õigusraamistiku kohaselt

- tuleb selleks, et riigi laevad saaksid teostada oma klassifikatsioonile vastavat tegevust, registreerida laevade omandiõigus, välja arvatud mereväe aluste puhul (sadamavaldajate üldmääruse artikli 72 lõige 1);
- asjaomaste õigusnormide kohaselt tuleb äriregistris registreerida ka kaubalaevad (sadamavaldajate üldmääruse artikli 72 lõige 3);
- riigi laevad registreeritakse veeteede ametis, välja arvatud väikelaevad, mille registreerivad asjakohastes õigusaktides osutatud organisatsioonid (sadamavaldajate üldmääruse artikli 73 lõige 1);
- uute laevade omandamise või ehitamise korral on pädev asjakohasel loal osutatud veeteede amet

(sadamavaldajate üldmääruse artikli 73 lõige 2);

- omandamiste või asendusehituste puhul on registreerimiseks pädev veeteede amet, kus registreeriti asendatud üksused (sadamavaldajate üldmääruse artikli 73 lõige 3);
- laev, mis ehitati või omandati riigi mis tahes osas asuvas sadamas, võidakse müüa või registreerida riigi samas või teises osas asuvas sadamas tingimusel, et sellel on olemas asjakohane luba (sadamavaldajate üldmääruse artikli 73 lõige 4);
- pardal olevad kerglaevad, ka juhul, kui need on päästepaadid, väikesed abikalalaevad ja väikesed mootorita ja purjedeta rannaveesõidukid nagu jullad, väikepaadid, täispuhutavad paadid ja vesijalgrattad, mida kasutatakse mõõna ajal kuni 300 m ulatuses, vabastatakse registreerimisest, kuid need jäävad nende tegevuslubade väljastamise eest vastutava veeteede ameti pädevusse (sadamavaldajate üldmääruse artikkel 77).

Laeva registreerimise nõuded on sätestatud sadamavaldajate üldmääruse artiklis 78.

Laevade registreerimise kohta surmajärgse pärimise korral kehtib eelkõige järgmine:

- pärimise korral põhinevad kande muudatused vara jagamise lepingu tõendil või jagamise tabelil ja vastaval kinnitaval otsusel, millele on lisatud pädeva rahandusameti dokument kinnitusega, et pärimismaks (sadamavaldajate üldmääruse artikli 82 lõige 2) on makstud või tagatud või seda ei võlgneta;
- pärimise teel või Portugali kohtutesse antud hagi tulemusel omandatud välisriigi laevad registreeritakse kõrgema ametiasutuse määratud veeteede ametis (sadamavaldajate üldmääruse artikli 75 lõige 3).

RELVAREGISTER

Relvi ja laskemoona käsitleva õigusraamistiku, mis kiideti heaks 23. veebruari 2006. aasta seadusega nr 5/2006, leiab portugali keeles [siit](#).

Relvad ja laskemoon tuleb kohustuslikus korras deklareerida ja registreerida politseis (PSP).

Surmajärgse pärimise kohta kehtivad nõuded on sätestatud eespool nimetatud relvi ja laskemoona käsitleva õigusraamistiku artiklis 37.

INTELLEKTUAALOMANDI REGISTREERIMINE toimub riiklikus tööstusomandi instituudis (*Instituto Nacional da Propriedade Industrial*).

Patendid, kasulikud mudelid, pooljuhttooted ja disainilahendused või mudelid, kaubamärgid, hüved või logod, päritolunimetused ja geograafilised tähised registreeritakse riiklikus tööstusomandi instituudis, kellele tuleb esitada asjakohased taotlused.

Tööstusomandi seadustikus on iga eespool osutatud kategooria kohta esitatud õiguse registreerimise või andmise taotluse nõuded ja mõju, ilma et see piiraks Euroopa Liidu õigusaktide ja kohaldatavate rahvusvaheliste konventsioonide kohaldamist.

Praktilist teavet õiguse andmise või registreerimise taotluse koostamise ja esitamise kohta saab riikliku tööstusomandi instituudi veebisaidilt <https://inpi.justica.gov.pt/>.

3 Milline on asjaõiguste registrisse kandmise mõju?

Reeglina ei ole kinnisvaraga seotud asjaõiguste registreerimine seaduse kohaselt käsitatav õigustloovana. Muude varakategooriate puhul võib aga sellel reeglil olla erandeid, mis on ette nähtud konkreetsete õigusnormidega.

MAA REGISTREERIMISE MÕJU

Kinnisvaraga seotud asjaõiguste registreerimisega kaasnev mõju on sätestatud kinnistusregistri seadustiku artiklites 4–7 ja see võib olla järgmine:

- pooltevaheline mõju,
- kehtivus kolmandate isikute suhtes,

- registreerimisprioriteet,
- registreerimisest tulenevad eeldused.

Kinnistusregistri seadustiku kehtiva versiooni leiab [siit](#).

ÄRIREGISTRIS REGISTREERIMISE MÕJU

Äriregistris registreerimise mõju tuleneb peamiselt äriregistri seadustiku artiklitest 11–14 ja see võib olla järgmine:

- registreerimisest tulenevad eeldused,
- registreerimisprioriteet,
- pooltevaheline mõju,
- kehtivus kolmandate isikute suhtes.

Äriregistri seadustiku leiab [siit](#).

VÄÄRTPAPERITE REGISTREERIMISE MÕJU

Väärtpaberite registreerimise mõju kohta saab teavet väärtpaberiseadustikust (*Código dos Valores Imobiliários*), mis on kättesaadav [siin](#), ning see võib asjaomaste väärtpaberite kategooriatest olenevalt erineda. Registreerimisest tulenevalt võib tekkida õigus teatava kategooria väärtpaberitele (väärtpaberiseadustiku artikkel 73).

ÜLEJÄÄNUD EESPOOL OSUTATUD VARAKATEGOORiate REGISTREERIMISE MÕJU

Relvade, õhusõidukite, laevade, mootorsõidukite, intellektuaal- või tööstusomandi registreerimise mõjuga saab iga vastava varakategooria puhul tutvuda juba nimetatud konkreetsetes õigusaktides.

4 Kas on olemas erinormid ja menetlused sellise asjaõiguse kohandamiseks, millele isikul on õigus vastavalt pärimisele kohaldatavale õigusele, juhul kui selle liikmesriigi õiguses, kus kõnealusele õigusele tuginetakse, on see asjaõigus tundmatu?

Pärimisasjade korral saab asjaõiguse kohandamise suhtes põhimõtteliselt kohaldada tsiviilseadustiku artiklit 15 (nt kui kohanduse teeb kohus kohtumenetluse ajal) ja kinnistusregistri seadustiku artiklit 43-A (nt kui kohanduse teeb registripidaja registreerimisdokumendis).

Rangelt võttes on kohandamine olukord, mis võib ilmneda, kui kahe erineva pärimist käsitleva seaduse kohaldamisel tekib tehniline probleem. Näiteks kui lapsendatud lapse lapsendanud vanemad ja bioloogilised vanemad surevad ning lapsendanud vanemate surmast tuleneva pärimise suhtes kohaldatakse riigi X õigust ja bioloogiliste vanemate surmast tuleneva pärimise suhtes kohaldatakse riigi Y õigust, võib see viia tulemuseni, mida ei ole ette nähtud kummagi asjaomase õigussüsteemiga (nt et lõpuks ei ole lapsendatud laps ei lapsendanud vanemate ega bioloogiliste vanemate pärija). Kohus peab selle olukorra lahendama kohandamise abil.

Teine olukord, mitte sõna otseses mõttes kohandamine, vaid pigem asendamine/ülevõtmine ilmneb juhul, kui teise õigusega hõlmatud doktriin asendatakse oma riigi õigusaktidest tuntud doktriiniga.

Asendamise/ülevõtmise mõiste on asjakohasem raamistik Euroopa Parlamendi ja nõukogu 4. juuli 2012. aasta määruse (EL) nr 650/2012 (mis käsitleb kohtualluvust, kohaldatavat õigust ning otsuste tunnustamist ja täitmist, ametlike dokumentide vastuvõtmist ja täitmist pärimisasjades ning Euroopa pärimistunnistuse loomist) artiklis 31 osutatud asjaõiguse kohandamise juhtumite korral. Näiteks võib tuua rendivalduse doktriini (mida tunnustatakse muu riigi õiguses, aga mitte Portugali õigusaktides) asendamise hoonestusõigusega (mida tunnustatakse Portugali õigusaktides).

Sellise asendamise/ülevõtmise võivad teha nii kohus kohtumenetluse käigus kui ka registripidaja registreerimise ajal. Registripidaja otsuse saab kohtus edasi kaevata (kinnistusregistri seadustiku artiklid 140–146).

NB!

Sellel teabelehel esitatud teave ei ole ammendav ega kontaktpunktile, kohtutele või muudele organitele ja ametiasutustele siduv. Kuigi neid ajakohastatakse korrapäraselt, ei pruugi teabelehed sisaldada kõiki õigusaktidesse tehtud muudatusi ja seega ei asenda kehtivate õigusaktidega tutvumist.

■ Viimati uuendatud: 10/11/2025

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õiguslase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.